

ПРАВОВИЙ СТАТУС ПОЛОНЕНИХ, ЗАРУЧНИКІВ ТА ТИХ, ХТО ПЕРЕЖИЛИ КАТУВАННЯ В УКРАЇНІ

*Андрій Чернега
Вадим Климяк*

КИЇВ – 2018

Окупація Криму та її наслідки

❖ В кінці лютого 2014 року збройні особи у військовій формі без розпізнавальних знаків захопили урядові будівлі в Сімферополі, включаючи будівлю Парламенту Криму. Російська Федерація пізніше визнала той факт, що у встановленні контролю над Кримським півостровом брав участь її військовий персонал.

❖ 18 березня 2014 року було оголошено про включення Криму і міста Севастополя до складу Російської Федерації. Цьому передувало проведення двох днів раніше референдум, визнаний недійсним як тимчасовим урядом України, так і більшістю держав-членів Генеральної Асамблеї ООН.

Окупація Криму та її наслідки (продовження)

Наявна інформація свідчить про те, що протягом 2014 – 2017 рр.:

- ❖ щонайменше 10 людей зникли безвісти і вважаються убитими, серед яких були члени громади кримських татар;
- ❖ жертвами жорстокого поводження з боку членів загонів самооборони імовірно стали не менше 10 осіб. Крім іншого, вони піддавалися побоям і електрошоку;
- ❖ примусовий призов жителів Криму на службу в Збройні Сили Російської Федерації;
- ❖ порушення права на справедливе і нормальне судочинство (6 випадків);
- ❖ переміщення частини цивільного населення Російської Федерації в Крим і частини населення Криму за межі його території. Також це стосується ув'язнених кримчан;
- ❖ захоплення та привласнення приватної власності (нерухомого майна) населення Криму;
- ❖ утиски і залякування кримських татар та інших мусульманських мешканців Криму (обшуки, арешти, судові розгляди, обмеження свободи слова, зібрань та асоціацій);
- ❖ Меджеліз проголошено “екстремістською” організацією.

ЗВІТ

офісу прокурора Міжнародного кримінального суду про ситуацію в Криму за 2017 рік

На території Криму і Севастополя відбувається міжнародний збройний конфлікт між Україною і Російською Федерацією, який виник не пізніше 26 лютого 2014 року, та по цей час здійснюється окупація півострова агресором.

Війна на Сході України та її наслідки

- ❖ Одночасно з подіями в Криму, в інших регіонах України, головним чином на сході держави, після відставки президента Януковича відбулися антиурядові протести. Протистояння стрімко загострювалося і перетворилося в збройний конфлікт. 15 квітня 2014 року уряд України оголосив про початок «антитерористичної операції» і розгорнув в східних областях держави свої збройні сили. До кінця квітня тимчасово виконуючий обов'язки президента України заявив, що уряд України більше не контролює повною мірою ситуацію в Донецькій і Луганській областях, оголосив в державі «стан повної бойової готовності».
- ❖ Після проведення 11 травня 2014 року «референдумів» самопроголошених «Донецької і Луганської народних республік» («ДНР» / «ЛНР») про «незалежність» від України – уряд України визнав його недійсним. Представники ДНР і ЛНР звернулися до Росії з проханням про включення їх до складу Російської Федерації. Переважна більшість держав досі не визнало ці дві самопроголошені «республіки».

Війна на Сході України та її наслідки (продовження)

- ❖ Інтенсивність військових дій на сході України стрімко росла. Незважаючи на кілька спроб забезпечити тривале перемир'я, включаючи підписану в лютому 2015 року другу мінську угоду, моніторинг за виконанням якого ведеться Організацією з безпеки і співробітництва в Європі («ОБСЄ»), щодня відбулися численні порушення режиму припинення вогню.
- ❖ Під час конфлікту були зареєстровані два періоди особливо запеклих боїв: у Гловайську (Донецька область) в серпні 2014 року і в Дебальцево (Донецьк) з січня по лютий 2015 року.
- ❖ В січні-лютому 2017 року відбулися інтенсивні обстріли міст Авдіївка і Ясинувата, (Донецькій області). Ці події спонукали Раду Безпеки ООН опублікувати 31 січня 2017 року заяву для преси, в якій вона висловила «серйозну стурбованість» «небезпечним загостренням» ситуації на сході України, через яку «сильно страждає місцеве цивільне населення».

Війна на Сході України та її наслідки (продовження)

❖ станом на грудень 2017 року, лише за офіційними даними зафіксовано майже 11 тис. загиблих військовослужбовців та цивільних в зоні військового конфлікту;

❖ протягом збройного конфлікту на Сході з полону бойовиків було звільнено 3140 осіб. У заручниках на окупованих територіях Донецької і Луганської областей перебуває 162 особи та вважаються зниклими безвісти 404 особи. Також 44 українці утримуються в Росії та окупованому Криму.

ВИЗВОЛЕННЯ ЗАРУЧНИКІВ ПРОТЯГОМ УКРАЇНО-РОСІЙСЬКОГО КОНФЛІКТУ НА ДОНБАСІ У 2014-2017 РР.

КІЛЬКІСТЬ УКРАЇНЦІВ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ У ПОЛОНІ

162 ОСОБИ

станом на 24.11.2017 р.

ЗА ЧАС ПРОВЕДЕННЯ АТО БУЛИ ЗВІЛЬНЕНІ З ПОЛОНУ

3 140 ОСІБ

станом на 26.11.2017 р.

КІЛЬКІСТЬ УКРАЇНЦІВ, ЯКІ ВВАЖАЮТЬСЯ ЗНИКЛИМИ БЕЗВІСТИ

404 ОСОБИ

станом на 14.11.2017 р.

13.09
15.11
21.12
27.12
14.08
31.08
25.09
25.12
12.03
26.05
14.08
23.09
24.01
24.03
05.04
28.04
06.05
23.06
31.07
02.09
11.11
14.11
22.11
24.11

2014
2015
2016
2017

СЛОВО І ДІЛО

Інфографіку створено за даними відкритих джерел інформації станом на 05.12.2017 р.

МІНСЬКІ УГОДИ ТА ТРИСТОРОННІ ПЕРЕГОВОРИ ЩОДО ЗВІЛЬНЕННЯ ЗАРУЧНИКІВ

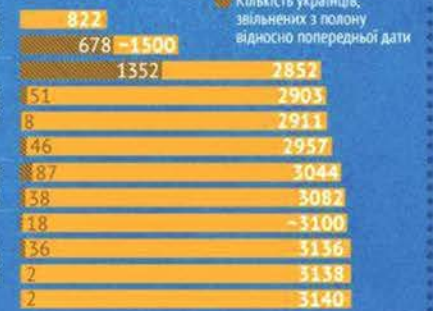
05.09.2014
МІНСЬКА ТРИСТОРОННЯ УГОДА МІНСЬК-1
п. 5 угоди «Негайно звільнити всіх заручників і незаконно утримуваних осіб»

12.02.2015
КОМПЛЕКС ЗАХОДІВ ЩОДО ВИКОНАННЯ МІНСЬКИХ УГОД МІНСЬК-2
п. 6 угоди «Забезпечити звільнення і обмін всіх заручників і незаконно утримуваних осіб на основі принципу «всіх на всіх»»

22.10
29.12
14.08
31.08
25.09
25.12
26.05
23.09
24.01
24.03
07.09
26.11

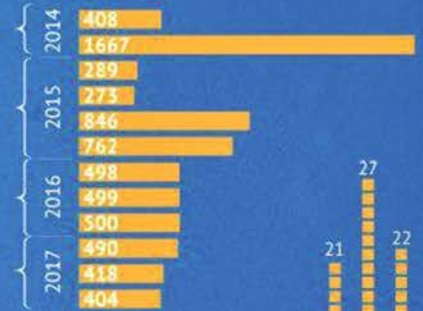
2014
2015
2016
2017

Кількість українців, звільнених з полону відносно попередньої дати

13.09
24.12
14.06
28.07
14.08
17.12
31.08
23.09
11.10
24.01
16.03
14.11

2014
2015
2016
2017

КІЛЬКІСТЬ ЗАСІДАНЬ ТРИСТОРОННЬОЇ КОНТАКТНОЇ ГРУПИ (У Т.Ч. ГУМАНІТАРНОЇ ПІДГРУПИ З ПИТАНЬ ЗВІЛЬНЕННЯ ЗАРУЧНИКІВ) У 2014-2017 РР.

Війна на Сході України та її наслідки

Наявна інформація свідчить про те, що протягом 2014 – 2017 рр.:

- ❖ в ході конфлікту сотні цивільних об'єктів, включаючи об'єкти житлової нерухомості, школи та дитячі садки, імовірно були зруйновані або пошкоджені, головним чином в результаті обстрілів як на території, контрольованій урядом, так і в районах під контролем збройних груп;
- ❖ мали місце сотні випадків утримання під вартою. У багатьох випадках позбавлені волі особи були передані іншій стороні в рамках взаємного обміну полоненими, часто після тривалих періодів утримання під вартою;
- ❖ катування, тортури, жорстоке поводження з полоненими: побої, електрошок і інші форми фізичного насильства, а також інсценування страти і інші загрози, що викликають важкі психологічні травми;

Війна на Сході України та її наслідки (продовження)

Наявна інформація свідчить про те, що протягом 2014 – 2017 рр.:

- ❖ задокументовано кілька випадків сексуальних і гендерних злочинів які сталися під час утримання під вартою і були спрямовані проти жертв як чоловічої, так і жіночої статі, включаючи цивільних осіб, військовослужбовців ЗСУ та добровольчих батальйонів, а також членів збройних груп;
- ❖ більше 15 000 чоловік оголошено «зниклими безвісті». Багато хто з цих осіб вважалися загиблими, знаходилися в полоні без зв'язку із зовнішнім світом або з тих пір знову з'явилися.

ЗВІТ

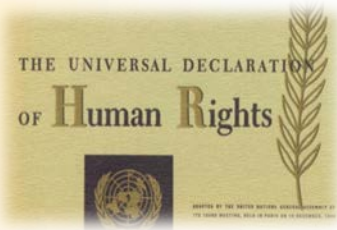
офісу прокурора Міжнародного кримінального суду про ситуацію на Сході України за 2017 рік

Інтенсивність бойових дій між українськими урядовими військами й антиурядовими збройними елементами на сході України досягла рівня, яка тягне за собою застосування права збройних конфліктів, і що збройні групи, що діють на сході України (ЛНР і ДНР) - досить організовані. **Наявні факти вказують на пряме військове протистояння між збройними силами Російської Федерації і України, з чого випливає, що найпізніше з 14 липня 2014 року, паралельно з не міжнародним конфліктом, на сході України мав місце міжнародний збройний конфлікт.**

Факт існування єдиного міжнародного збройного конфлікту на сході України передбачає застосування щодо відповідного періоду статей Римського статуту, що стосуються збройних конфліктів міжнародного характеру.

Правове поле врегулювання статусу полонених та заручників в наслідок міжнародного збройного конфлікту на Сході України та окупації АРК

Міжнародні акти:

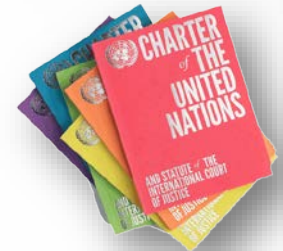
Загальна Декларація Прав Людини (ГА ООН)
10 грудня 1948 р.

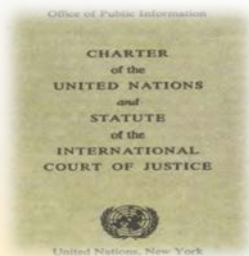
Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод
4 листопада 1950 р.

Міжнародний пакт про громадянські та політичні права ООН
16 грудня 1966 р.

Статут ООН
26 червня 1945 р.

Статут Міжнародного Суду ООН
26 червня 1945 р.

Конвенція проти катувань (ООН)
1984 р.

Римський статут Міжнародного Кримінального Суду
17 липня 1998 р.

Женевська конвенція про захист жертв війни
12 серпня 1949 р.
(протоколи III – IV)

Правове поле врегулювання статусу полонених та заручників в наслідок міжнародного збройного конфлікту на Сході України та окупації АРК

Національне законодавство:

Закони України:

- ❖ «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» (2014 р.);
- ❖ «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» (2014 р.);
- ❖ «Про боротьбу з тероризмом» (2003 р.).

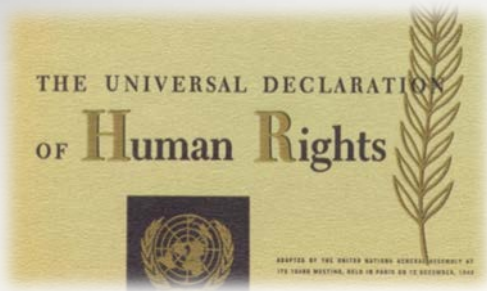
Кодекси:

- ❖ Кримінальний кодекс України (2001 р.).

Правове поле врегулювання статусу полонених та заручників в наслідок міжнародного збройного конфлікту на Сході України та окупації АРК (продовження)

Постанови ВРУ:

- ❖ «Про Звернення Верховної Ради України до Організації Об'єднаних Націй, Європейського Парламенту, Парламентської Асамблеї Ради Європи, Парламентської Асамблеї НАТО, Парламентської Асамблеї ОБСЄ, Парламентської Асамблеї ГУАМ, національних парламентів держав світу про визнання Російської Федерації державою-агресором» від № 129-VIII 27 січня 2015 року;
- ❖ «Про визначення окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей, в яких запроваджується особливий порядок місцевого самоврядування» № 252-VIII від 17 березня 2015 року;
- ❖ «Про визнання окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей тимчасово окупованими територіями» № 254-VIII від 17 березня 2015 року;
- ❖ «Про Заяву Верховної Ради України "Про відступ України від окремих зобов'язань, визначених Міжнародним пактом про громадянські і політичні права та Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод» № 462-VIII від 21 травня 2015 року.

Загальна Декларація Прав Людини (ГА ООН)

10 грудня 1948 р.

Стаття 2. Кожна людина повинна мати всі права і свободи, проголошені цією Декларацією, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного чи соціального походження, майнового, станового або іншого становища.

Крім того, не повинно проводитися ніякого розрізнення на основі політичного, правового або міжнародного статусу країни або території, до якої людина належить, незалежно від того, чи є ця територія незалежною, підопічною, несамоврядованою або як-небудь інакше обмеженою у своєму суверенітеті.

Стаття 4. Ніхто не повинен бути в рабстві або у підневільному стані; рабство і торгівля забороняються в усіх їх видах.

Стаття 5. Ніхто не повинен зазнавати тортур, або жорстокого, нелюдського, або такого, що принижує його гідність, поводження і покарання.

Стаття 9. Ніхто не може зазнавати безпідставного арешту, затримання або вигнання.

Стаття 13. 1. Кожна людина має право вільно пересуватися і обирати собі місце проживання у межах кожної держави.

2. Кожна людина має право покинути будь-яку країну, включаючи й свою власну, і повертатися у свою країну.

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 4 листопада 1950 р.

Стаття 3. Заборона катування. Нікого не може бути піддано катуванню або нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню.

Стаття 4. Заборона рабства і примусової праці. 1. Нікого не можна тримати в рабстві або в підневільному стані.

2. Ніхто не може бути присилуваний виконувати примусову чи обов'язкову працю.

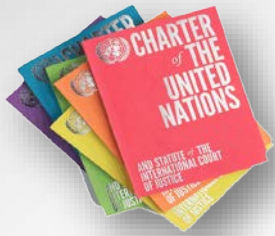
Стаття 5. Право на свободу та особисту недоторканність. Кожен має право на свободу та особисту недоторканність. Нікого не може бути позбавлено свободи, крім таких випадків і відповідно до процедури, встановленої законом.

Стаття 9. Свобода думки, совісті і релігії. Кожен має право на свободу думки, совісті та релігії...

Стаття 10. Свобода вираження поглядів. Кожен має право на свободу вираження поглядів.

Стаття 14. Заборона дискримінації. Користування правами та свободами має бути забезпечене без дискримінації за будь-якою ознакою - статі, раси, кольору шкіри, мови, релігії, політичних чи інших переконань, національного чи соціального походження, належності до національних меншин, майнового стану, народження, або за іншою ознакою.

Статут ООН 26 червня 1945 р.

Стаття 1. Організація Об'єднаних Націй має на Меті:

1. Підтримувати міжнародний мир та безпеку і з цією метою вживати ефективних колективних заходів для запобігання та усунення загрози миру й придушення актів агресії, або інших порушень миру, і проводити мирними засобами, відповідно до принципів справедливості та міжнародного права, залагоджування або розв'язання міжнародних конфліктів або ситуацій, що можуть призвести до порушення миру.

Розділ VII. Дії щодо загрози миру, порушень миру та актів агресії. Статті 39 – 51.

Розділ XIV. Міжнародний суд. Статті 92 – 96.

Конвенція проти катувань (ООН) 1984 р.

Стаття 1. Для цілей цієї Конвенції **термін "катування"** означає будь-яку дію, якою будь-якій особі навмисне заподіюються сильний біль або страждання, фізичне чи моральне, щоб отримати від неї або від третьої особи відомості чи визнання, покарати її за дії, які вчинила вона або третя особа чи у вчиненні яких вона підозрюється, а також залякати чи примусити її або третю особу, чи з будь-якої причини, що ґрунтується на дискримінації будь-якого виду, коли такий біль або страждання заподіюються державними посадовими особами чи іншими особами, які виступають як офіційні, чи з їх підбурювання, чи з їх відома, чи за їх мовчазної згоди. В цей термін не включаються біль або страждання, що виникли внаслідок лише законних санкцій, невіддільні від цих санкцій чи спричиняються ними випадково.

Стаття 2. 1. Кожна держава-сторона вживає ефективних законодавчих, адміністративних, судових та інших заходів для запобігання актам катувань на будь-якій території під її юрисдикцією.

2. Жодні виключні обставини, якими б вони не були, стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність чи будь-який інший надзвичайний стан не можуть бути виправданням катувань.

3. Наказ вищого начальника або державної влади не може служити виправданням катувань.

Конвенція проти катувань (ООН) 1984 р. (продовження)

Стаття 3. 1. Жодна держава-сторона не повинна висилати, повертати чи видавати будь-яку особу іншій державі, якщо є серйозні підстави вважати, що їй там може загрозувати застосування катувань.

Стаття 4. 1. Кожна держава-сторона забезпечує розглядання всіх актів катування згідно з її кримінальним законодавством як злочини. Те саме стосується спроби піддати катуванням та тих дій будь-якої особи, що являють собою співучасть у катуванні.

2. Кожна держава-сторона встановлює відповідні покарання за такі злочини з урахуванням їх тяжкого характеру.

Стаття 9. 1. Держави-сторони надають одна одній найповнішу допомогу в зв'язку з кримінально-процесуальними діями, що застосовуються щодо будь-якого із злочинів, перелічених у статті 4, включаючи подання всіх наявних у їх розпорядженні доказів, необхідних для судового розгляду.

Статті 11 – 16. Кожна держава-сторона: розглядає правила, інструкції, методи і практику щодо допиту та не допуску жодних випадків катувань; забезпечує проведення швидкого й неупередженого розслідування її компетентними органами; забезпечує особі, якій було завдано катувань право на подання скарги компетентним властям та на швидкий неупереджений розгляд такої скарги; забезпечує одержання відшкодування жертвою катувань.

Женевська конвенція про поводження з військовополоненими 12 серпня 1949 р. (протоколи III – IV)

Женевські конвенції про захист жертв війни — міжнародні багатосторонні угоди в галузі законів і звичаїв війни, спрямовані на захист жертв збройних конфліктів.

До Женевської конвенції **приєдналися понад 190 держав**, тобто майже всі країни світу.

III та IV протоколи встановлюють правила поводження з військовополоненими та передбачають гуманне поводження та захист цивільного населення під час війни, а саме визначають:

- випадки застосування цієї конвенції (ст. ст. 1 - 3);
- категорії військовополонених та дає визначення терміну (ст. ст. 4 - 5);
- загальні положення про захист військовополонених (ст. ст. 12 - 16);
- права та обов'язки військовополонених (ст. ст. 17 - 20);
- інтернування військовополонених (ст. ст. 21 - 24);
- умови проживання, побуту та харчування (ст. ст. 25 - 28);
- питання гігієни та медичної допомоги (ст. ст. 29 - 32);
- дотримання дисципліни військовополоненими (ст. ст. 39 - 45);
- працю військовополонених (ст. ст. 49 - 57);

Женевська конвенція про поводження з військовополоненими 12 серпня 1949 р. (протоколи III – IV)

Продовження –

- фінансову забезпеченість військовополонених (ст. ст. 58 - 68);
- зв'язок військовополонених із зовнішнім світом (ст. ст. 69 - 77);
- відносини між військовополоненими та властями (ст. ст. 78 - 81);
- кримінальні та дисциплінарні санкції щодо полонених (ст. ст. 82 - 98);
- особливості судового процесу над військовополоненими (ст. ст. 99 - 108);
- особливості репатріації та госпіталізації в нейтральній країні (ст. ст. 109 - 119);
- питання померлих військовополонених (ст. ст. 120 - 121).

Женевська конвенція про поводження з військовополоненими 12 серпня 1949 р. (протоколи III – IV)

Стаття 2. Конвенція застосовується в усіх випадках оголошеної війни чи будь-якого іншого збройного конфлікту, що може виникнути між двома чи більше Високими Договірними Сторонами, навіть якщо стан війни не визнаний однією з них. Конвенція також застосовується в усіх випадках часткової або повної окупації території Високої Договірної Сторони, навіть якщо цій окупації не чиниться жодний збройний опір. Хоча одна з держав, що перебувають у конфлікті, може не бути учасницею цієї Конвенції, держави, які є учасницями цієї Конвенції, залишаються зобов'язаними нею у своїх взаємовідносинах.

Стаття 3. У випадку збройного конфлікту, який не має міжнародного характеру та виникає на території однієї з Високих Договірних Сторін, кожна сторона конфлікту зобов'язана застосовувати як мінімум такі положення: з особами, які не беруть активної участі у воєнних діях, зокрема з тими особами зі складу збройних сил, які склали зброю, а також тими, які припинили участь у воєнних діях у зв'язку з хворобою, пораненням, триманням під арештом чи з будь-якої іншої причини, поводяться за будь-яких обставин гуманно, без будь-якої дискримінації за ознаками раси, кольору шкіри, релігії чи вірування, статі, походження чи майнового становища чи будь-якими іншими аналогічними критеріями.

Женевська конвенція про поводження з військовополоненими 12 серпня 1949 р. (протоколи III – IV)

Продовження –

Із цією метою заборонено вчиняти стосовно зазначених вище осіб такі дії:

- a) насилля над життям та особистістю, зокрема всі види вбивств, завдання каліцтва, жорстоке поводження й тортури;
- b) захоплення заручників;
- c) наругу над людською гідністю, зокрема образливе та принизливе поводження;
- d) засудження та застосування покарання без попереднього судового рішення, винесеного судом, який створено належним чином і який надає судові гарантії визнані цивілізованими народами як необхідні.

2. Підбирати поранених і хворих та надавати їм допомогу. Безстороння гуманітарна організація, наприклад Міжнародний комітет Червоного Хреста, може запропонувати свої послуги сторонам конфлікту. Крім того, сторони конфлікту повинні шляхом укладення спеціальних угод докладати зусиль з метою введення в дію всіх або частини інших положень цієї Конвенції.

Римський статут Міжнародного Кримінального Суду 17 липня 1998 р.

Міжнародний договір, що заснував **Міжнародний кримінальний суд**.

Договір про Римському статуті підписали 139 країн, у тому числі Україна. Однак не всі країни його ратифікували, серед них: Україна, США, Іран, Єгипет, Алжир та інші. Статут встановлює функції, юрисдикцію і структуру суду.

Ратифікація Римського статуту Міжнародного кримінального суду передбачає, що злочини, вчинені громадянами, які його ратифікували або на їхній території, будуть підсудні міжнародній інстанції в Гаазі. Росія підписала його в 2000 році, проте не ратифікувала і 16 листопада 2016 року вийшла з Римського статуту Міжнародного кримінального суду.

Римський статут встановлює чотири основних міжнародних злочини: **геноцид, злочини проти людяності, військові злочини і злочини агресії**.

Закон України «Про боротьбу з тероризмом» (2003 р.)

Тероризм - суспільно небезпечна діяльність, яка полягає у свідомому, цілеспрямованому застосуванні насильства шляхом захоплення заручників, підпалів, убивств, тортур, залякування населення та органів влади або вчинення інших посягань на життя чи здоров'я ні в чому не винних людей або погрози вчинення злочинних дій з метою досягнення злочинних цілей;

Терористичний акт - злочинне діяння у формі застосування зброї, вчинення вибуху, підпалу чи інших дій, відповідальність за які передбачена статтею 258 Кримінального кодексу України. У разі, коли терористична діяльність супроводжується вчиненням злочинів, передбачених статтями 112, 147, 258 - 260, 443, 444, а також іншими статтями Кримінального кодексу України, відповідальність за їх вчинення настає відповідно до Кримінального кодексу України;

Антитерористична операція - комплекс скоординованих спеціальних заходів, спрямованих на попередження, запобігання та припинення терористичної діяльності, звільнення заручників, забезпечення безпеки населення, знешкодження терористів, мінімізацію наслідків терористичної діяльності;

Заручник - фізична особа, яка захоплена і (або) утримується з метою спонукання державного органу, підприємства, установи чи організації або окремих осіб здійснити якусь дію або утриматися від здійснення якоїсь дії як умови звільнення особи, що захоплена і (або) утримується.

Кримінальний кодекс України (2001 р.)

- *Стаття 126. Побої і мордування;*
- *Стаття 127. Катування;*
- *Стаття 147. Захоплення заручників;*
- *Стаття 431. Злочинні дії військовослужбовця, який перебуває в полоні;*
- *Стаття 433. Насильство над населенням у районі воєнних дій;*
- *Стаття 434. Погане поводження з військовополоненими;*
- *Стаття 438. Порушення законів та звичаїв війни.*

Міжнародні установи та організації, що здійснюють нагляд за ситуацією в Україні

Спеціальна моніторингова місія ОБСЄ в Україні – місія неозброєних цивільних спостерігачів ОБСЄ, яка тимчасово проводить моніторинг та звітує про ситуацію з дотримання прав людини та гуманітарну ситуацію у зоні конфлікту на Сході України.

Тристороння контактна група з мирного врегулювання ситуації на сході України – уповноважена група представників України, ОБСЄ та Росії, яка була сформована як засіб для полегшення дипломатичного вирішення війни на сході України.

Рада безпеки ООН – постійно діючий орган Організації Об'єднаних Націй, на який, відповідно до статті 24 Статуту ООН, покладено відповідальність за підтримку міжнародного миру та безпеки. Рада Безпеки входить до 6 «головних органів» ООН.

Комітет ООН проти катувань – здійснює нагляд за виконанням Конвенції у складі десяти експертів; робить зауваження по доповідям держав-учасниць Конвенції та розглядає скарги на ті держави-учасниці, які визнали компетенцію комітету, та подають заяви згідно зі статтями 21 і 22 Конвенції.

Державні національні установи

МІНІСТЕРСТВО

**З ПИТАНЬ ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ
ТА ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ УКРАЇНИ**

Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України – забезпечує формування та реалізує державну політику з питань Автономної Республіки Крим і міста Севастополя та окремих територій Донецької та Луганської областей, де органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження.

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

**У СПРАВАХ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ
ТА УЧАСНИКІВ АТО**

Державна служба України у справах ветеранів війни та учасників антитерористичної операції — центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері соціального захисту ветеранів війни та учасників антитерористичної операції.

Антитерористичний центр – постійно діючий орган при СБУ, який здійснює координацію діяльності суб'єктів боротьби з тероризмом у запобіганні терористичним актам.

Громадські міжнародні та національні установи

ICRC

Міжнародний Комітет Червоного Хреста – приватна гуманітарна установа, яка була заснована в 1863 році (Женеві, Швейцарія). Здійснює всебічну гуманітарну допомогу місцевим жителям Донецької та Луганської областей.

ФУНДАЦІЯ.101

Моніторинговий проект «Прифронтна інспекція» – проект громадської організації «Фундація.101» за сприяння *Уповноваженого Верховної ради України з прав людини та Донецької обласної військово-цивільної адміністрації*. Здійснює моніторинг контрольних пунктів в'їзду-виїзду та прифронтних міст в зоні проведення Антитерористичної операції.

Дякуємо за увагу!